Heerlen

Voorstel

gemeenteraad

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:

Registratienummer:
BWV-21001133

Agendapunt:

Heerlen,
18 mei 2021

Onderwerp
Begroting 2022 en jaaroverzicht 2020 GGD Zuid Limburg.

Inleiding/aanleiding
Op 31 maart jl. heeft de GGD Zuid-Limburg (hierna aangeduid met GGD) de begroting 2022 aan u aangeboden (cf. jaarlijks gebruik). Dit met het verzoek om vóór 1 juli een zienswijze kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur. Zie bijgevoegde aanbiedingsbrief en begroting 2022. Daarbij treft u eveneens aan - middels een digitale verwijzing via https://ggdzl-jaaroverzicht.nl) - het jaaroverzicht 2020, nodig voor een goede beoordeling van de begroting door u.

Vaststelling van de begroting 2020 is een verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van de GGD en vindt plaats in vergadering van het Algemeen Bestuur van 2 juli aanstaande. Uw zienswijze wordt daarbij meegenomen.

De GGD is een gemeenschappelijke regeling ingesteld door de gemeenten in Zuid-Limburg. Gemeenten hebben de taak om de lokale publieke belangen op het gebied van publieke gezondheid te behartigen Gemeenten bepalen het gezondheidsbeleid en voeren hierop regie. De GGD adviseert gemeenten, levert data en kennis, verbindt partijen en is aanjager van processen die moeten leiden tot een betere gezondheid van de Zuid-Limburgers. Ook zorgt de GGD voor de uitvoering van de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid en aanvullende taken die door de gemeenten aan de GGD zijn opgedragen.

De nieuwe JGZ-organisatie bestaat inmiddels ruim één jaar als eigenstandig programma en maakt niet langer deel uit van het programma GGD. De GGD Zuid Limburg kent daarmee inmiddels vier programma's: GGD, Jeugdgezondheidszorg (JGZ), Acute Zorg en Veilig Thuis. De taken van de GGD staan beschreven in het dienstverleningspakket en hebben een wettelijke grondslag in respectievelijk de Wet publieke gezondheid, de Wet ambulancezorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning.

De ambitie van het regionale gezondheidsbeleid *Zuid springt eruit: Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid* is de leidraad voor het beleid van de GGD in de periode 2020-2023. Onze gezamenlijke ambitie is om in 2030 de achterstand van Zuid-Limburg ten opzichte van de rest van Nederland met 25 procent in te hebben gelopen. Daarbij leggen wij de focus nu op de periode van -1 jaar tot en met 18+ (jongvolwassenen).
Zodat Zuid-Limburgse kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien.

JGZ

Bij de totstandkoming van de nieuwe JGZ organisatie in Zuid-Limburg is door de gemeenten aangegeven dat tegelijk met het opstellen van de nieuwe begroting ook de opties rond de verdeling van de kosten JGZ tussen de gemeenten onderzocht moeten worden. Niet alleen de hoogte van de kosten JGZ, maar ook de afgesproken verdeling van deze kosten bepaalt immers het concrete bedrag dat individuele gemeenten betalen voor uitvoering van JGZ in hun gemeente.

Het Algemeen Bestuur heeft besloten om de kosten JGZ 2022 te verdelen op basis van inwoneraantallen. Om de herverdeeleffecten te verzachten vindt een fasering in de vorm van een ingroei van vier jaren plaats. Tegelijkertijd is een proces in gang gezet om alternatieven te onderzoeken voor een eventuele andere verdeelsleutel. In de loop van 2021 volgt meer duidelijkheid hierover.

Begroting 2022

Met name de ontwikkelingen m.b.t de JGZ leiden tot een aanzienlijke kostenstijging voor gemeenten in 2022. Zo worden naast de autonome ontwikkelingen (indexering ad. € 202,474; aandeel Heerlen € 29.525) en de nieuwe wettelijke taak op het gebied van prenatale huisbezoeken (ad. € 200.000; aandeel Heerlen € 29.166) voor 2022 de volgende additionele bijdragen gevraagd:

1. Een structureel bedrag van € 560.000 voor de regio Zuid-Limburg als impuls voor de eigentijdse JGZ-organisatie en een incidenteel bedrag van € 500.000. Het aandeel voor Heerlen hierin is respectievelijk € 81.664 en € 72.914; en
2. Een structureel bedrag van € 562.500 voor de regio Zuid-Limburg voor de borging van de trendbreuk-interventies *Voorzorg* en *Stevig Ouderschap*. Het aandeel voor Heerlen hierin is € 82.028.

In totaliteit wordt hiervoor een extra bijdrage gevraagd van € 2.024.974 voor de regio Zuid-Limburg (aandeel Heerlen: € 295.297). Voor meer uitleg wordt u verwezen naar het document *Jeugdgezondheidszorg in Zuid-Limburg, de toekomst start vandaag* zoals u aantreft in de bijlagen van deze rapportage. *Hierin staat overigens een totale extra bijdrage voor de JGZ opgenomen van € 2.022.500 en wijkt daarmee iets af van bovenstaand bedrag van € 2.024.974. Dit is een gevolg van de indexatiekosten die daadwerkelijk iets hoger liggen.*

De totale begrote gemeentelijke kosten voor de regio Zuid-Limburg bedragen € 35.950.709 in 2022. Het aandeel van Heerlen hierin bedraagt € 5.210.291. Dit bedrag is opgebouwd uit de volgende (programma)onderdelen:

Programma's		**kosten Heerlen**	
GGD			**€ 993.113,00**
	JGZ (Jeugdgezongeidszorg)	€ 2.577.238,00	
	RVP (Rijksvaccinatieprogramma)	€ 140.000,00	
JGZ incluis RVP			**€ 2.717.238,00**
	VT (Veilig Thuis)	€ 1.019.940,00	
	CB (centrumbijdrage)	€ 480.000,00	
VT incluis CB			**€ 1.499.940,00**
Totaal begroting 2022			**€ 5.210.291,00**

De uitvoering van de GHOR - de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio - is door de Veiligheidsregio belegd bij de GGD. Daar waar in het verleden de begroting GHOR was opgenomen in de begroting van de GGD maakt zij sinds 2018 integraal onderdeel uit van de begroting van de Veiligheidsregio. Het in de begroting 2022, bij het programma Acute Zorg, opgenomen onderdeel GHOR betreft de uitvoering door de GGD. Het programma Acute Zorg wordt behoudens de gemeentelijke, provinciale en rijksbijdragen aan de GHOR vooral door de NZA (Nederlandse Zorg Autoriteit) betaald.

De impact van de crisis rondom COVID-19 op financieel en beleidsmatig terrein is nog onduidelijk. De GGD gaat ervan uit dat de impact van COVID-19 ook in 2022 nog omvangrijk zal zijn. Gedacht kan worden aan de afbouw van de COVID-organisatie, onderzoeken en analyses die invloed hebben op de positie van de GGD, maar ook inzet op de nazorg van de COVID-patiënten en het effect van vaccinaties op de inwoners. In dit verband is van belang, dat alle kosten die de GGD in verband met COVID-19 maakt bij het ministerie van VWS worden gedeclareerd. Deze komen dus niet voor rekening van de gemeenten.

Jaaroverzicht 2020
Het afgeven van een zienswijze is niet aan de orde. De jaarrekening wordt door het algemeen bestuur van de GGD vastgesteld.

Het resultaat 2020 voor vennootschapsbelasting (VPB) en voor de onttrekkingen aan de reserves is € 545.427 positief. Voor het boekjaar 2020 is € 350.000 aan onttrekkingen aan reserves goedgekeurd. Tevens is een verplichting van € 29.659 aan VPB opgenomen. Dat maakt dat er een nog te bestemmen positief resultaat van € 865.768 over blijft. Nader gespecificeerd betekent dit als volgt:

- Het positieve resultaat van het **programma GGD** is € 423.492. Het positieve resultaat wordt met name veroorzaakt door extra omzet. Naast de hogere omzet zien we, mede als gevolg van het feit dat meer werkzaamheden in 2020 digitaal hebben plaatsgevonden, dat de gemaakte kosten behorende bij deze omzet ook lager zijn.
- Het negatieve resultaat van het **programma Jeugdgezondheidszorg (JGZ)** is € 993.819. Het negatieve resultaat wordt met name veroorzaakt door een incidentele last van € 1.015.788. Deze incidentele last heeft betrekking op de vergoeding van frictiekosten aan de voormalige JGZ-organisaties.
- Het positieve resultaat van het **programma Acute Zorg** (als onderdeel uit van de begroting van de Veiligheidsregio) is € 1.064.896. Dit wordt veroorzaakt door hogere uitgaven vanwege een wijziging van de CAO die geldt voor de medewerkers van de Regionale Ambulancevoorziening (RAV). De zorgverzekeraars bekostigen de RAV. De compensatie van de kosten die hiermee in 2019 gepaard gingen zijn pas in 2020 meegenomen in de vergoeding. Daarnaast is de onttrekking aan de reserve van de meldkamer voor 2020 niet noodzakelijk gebleken (€ 350.000).
- Het positieve resultaat van het **programma Veilig Thuis** is € 371.200. Dit resultaat is bereikt doordat het verwachte maximale scenario m.b.t. casuïstiek, zoals dit is opgenomen in de begroting 2020, niet is opgetreden.

Het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid Limburg heeft besloten om het positieve resultaat van de programmalijn GGD en Veilig Thuis te verrekenen met het negatieve resultaat van JGZ. En het restant negatief resultaat JGZ ad. € 199.128 mee te nemen naar de doorontwikkeling van JGZ. Het positieve resultaat van de RAV wordt toegevoegd

aan de algemene reserve van de RAV. De jaarresultaat 2020 van de GGD heeft daarmee geen financieel effect voor onze gemeente.

De meerkosten rondom COVID-19 in 2020 bedroegen € 11.199.591. Het Rijk heeft besloten dat alle kosten en gederfde inkomsten in verband met COVID-19 kunnen worden gedeclareerd bij het Ministerie van VWS. Daarmee heeft de crisis rondom COVID-19 geen financieel resultaat tot gevolg in het jaaroverzicht 2020. In mei 2021 verwacht de GGD u een aparte coronaspecial te kunnen aanbieden met meer informatie, sfeerbeelden en achtergrondverhalen over het voor de GGD bijzondere jaar 2020.

Kader
Wet Publieke Gezondheid
Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Jeugdwet
MBP

Kernthema
Volksgezondheid

Bevoegdheid
Raad

Voorstel
1. Ten aanzien van de begroting 2022 van de GGD Zuid-Limburg de volgende zienswijze kenbaar te maken:
- Wij achten het van groot belang dat de regio zich ten volle blijft inzetten op de voorgenomen doorontwikkeling van de JGZ alsook het overeind houden van de (eerder) nodig geachte ambities ten einde de negatieve trend op gebied van gezondheid voor deze regio te doorbreken.
- Hierbij in het bijzonder aandacht voor het alsnog tijdig borgen binnen de begroting van de GGD van de volgende interventies voor de regio Zuid-Limburg: *Deelname in knooppunt voorschoolse voorzieningen en de aanpak ziekteverzuim 18- op het MBO*.

Argumenten
1.1. Een dekkende begroting 2022 maakt het mogelijk dat de GGD Zuid-Limburg uitvoering kan geven aan de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid en aanvullende taken die de gemeenten opdragen.
De missie van de GGD Zuid-Limburg is het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle Zuid-Limburgers, met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. De GGD Zuid-Limburg is voor de gemeenten uitvoerder, adviseur en kernpartner op het vlak van Publieke Gezondheid.

1.2. Een dekkende begroting zorgt voor een kwaliteitsverbetering aangaande de doorontwikkeling van een eigentijdse professionele JGZ in 2022.
In 2019 besloten de zestien gemeenten in Zuid-Limburg de vier organisaties voor JGZ samen te voegen. Daarbij werd onder andere uitgegaan van te behalen voordeel uit efficiency. In de voorliggende begroting wordt rekening gehouden met toenemende kosten voor de JGZ. Hieraan mag niet de conclusie worden verbonden, dat de samenvoeging tot 1 JGZ géén efficiency oplevert. Het dienstverleningspakket blijft

namelijk niet gelijk. De extra kosten hebben te maken met de doorontwikkeling naar een JGZ van de toekomst. Efficiency treedt niet meteen op. De JGZ maakt een ontwikkeling door. De verwachting is dat in 2023 een voordeel van € 300.000,00 wordt behaald voor de regio Zuid-Limburg. Vanaf 2025 structureel € 500.000,00.

1.3. Een dekkende begroting zorgt ervoor dat verschillende trendbreuk-interventies worden geborgd voor 2022.
Voor de *Trendbreuk* is een groot aantal partijen nodig. De GGD is één van die partijen. Een groot deel van de trendbreuk-interventies hebben raakvlakken met de JGZ. In de begroting 2022 heeft de GGD in het programma JGZ haar kosten opgenomen voor de uitvoering van de interventies *Voorzorg* en *Stevig ouderschap* (levensfase kansrijke start). De kosten van de GGD voor de uitvoering van de interventie van *Nu Niet Zwanger* (levensfase kansrijke start) zijn in het programma GGD opgenomen. Deze kosten worden vooralsnog bekostigd uit subsidie dat de provincie Limburg aan de GGD heeft toegekend. Daar hoeven de gemeenten in 2022 nog niet aan bij te dragen. De kosten van het *Programmabureau Trendbreuk* zijn eveneens in de begroting opgenomen. Naast bovenstaande onderdelen levert de GGD ook nog diverse andere bijdragen aan verschillende trendbreuk-interventies die vanuit de reguliere begroting c.q. vanuit projectgelden worden gedaan. Denk hierbij aan JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) en de Gezonde Basisschool voor de Toekomst.

1.4. Een dekkende begroting voor het programma Veilig Thuis zorgt voor een wezenlijke bijdrage aan de gestelde ambities in de regio.
In de regiovisie *Geweld hoort nergens Thuis 2020-2023* hebben de gemeenten de centrale ambitie opgenomen om huiselijk geweld te vermijden, of dit zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en daarop adequaat te reageren. Dit laatste moet ervoor zorgen dat het geweld zo snel mogelijk en blijvend stopt, schade wordt beperkt en herstel wordt bevorderd. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar kinderen die extra kwetsbaar zijn en door huiselijk geweld in hun ontwikkeling worden bedreigd. Veilig Thuis is een belangrijke partner van de gemeenten in de realisatie van deze ambitie. De regiovisie biedt voor Veilig Thuis dan ook de basis voor het werk in de komende jaren.

1.5. Verschillende (lopende) trendbreuk-interventies zijn niet (meerjarig) binnen de begroting van de GGD Zuid-Limburg opgenomen.
Interventies waar de GGD in het kader van *Trendbreuk* een bijdrage aan levert of kan leveren, die niet in de voorliggende begroting zijn opgenomen, zijn *de Limburgse Netwerkaanpak Overgewicht en Obesitas, de uitrol van de aanpak ziekteverzuim 18- op het MBO, deelname in de knooppunten (Kansrijke Start en voorschoolse voorzieningen), centering pregnacy en centering parenting*. Zonder nadere afspraken over inhoud en financiering kan de GGD hier in 2022 geen bijdrage aan leveren. Daarbij als volgt opgemerkt:
- Voor *de Limburgse Netwerkaanpak Overgewicht en Obesitas* geldt dat Heerlen tot dekkende financiering komt vanuit de reguliere gemeentebegroting c.q. vanuit projectgelden voor een periode van 3 jaar. De start van de interventie wordt voorzien op 1 september 2021, waarbij 5 Limburgse centrumgemeenten het voortouw nemen;
- Voor de interventie *Nu Niet Zwanger* – zoals deze wel is opgenomen in de begroting van de GGD in 2022 - geldt een subsidievoorwaarde van de Provincie, dat vanaf 2023 gemeenten meebetalen aan de bekostiging van het programma. De provinciale subsidie stopt in 2024. Op welke wijze *Nu Niet Zwanger* binnen het programma 'GGD' wordt geborgd

en wat de impact hiervan is op de begroting van de GGD in de komende jaren, wordt duidelijk in de loop van 2021.

De uitvoering en borging van bovenstaande trendbreuk-interventies binnen de begroting van GGD zijn echter van essentieel belang om de negatieve trend voor deze regio te doorbreken en daarmee in te lopen op de gezondheidsverschillen die voor onze regio gelden in vergelijking met rest van Nederland. Dit geldt ook voor de doorontwikkeling van de JGZ als eigentijdse organisatie die met de begroting 2022 in gang wordt gezet. De GGD speelt immers een sleutelrol in het verwezenlijken van de gestelde trendbreuk-ambities op Zuid-Limburgse schaal. Zij investeren in de jeugd als toekomstige generatie. Heerlen zal zich daarom blijven inzetten in de regio om de interventies zoals bovenstaand opgesomd (en geen onderdeel uitmaken van de nu voorliggende begroting) overeind te houden. Concreet hebben met name de volgende aanpakken urgentie voor Heerlen om alsnog te borgen (binnen de begroting van de GGD):

- *Deelname in knooppunt voorschoolse voorzieningen*

Knooppunt is de naam voor de samenwerking tussen allerlei partijen die betrokken zijn bij kinderen en jeugdigen om onderwijs en zorg op elkaar af te stemmen. In Parkstad is in de notitie *Knooppunten Voorschoolse Voorzieningen* opgenomen dat de JGZ vaste kernpartner is. Daarnaast hebben wij in Heerlen afgesproken dat de JGZ eerste aanspreekpunt is voor een voorschoolse voorziening. De reden is dat de JGZ het meeste weet over jonge kinderen. Deze informatie en deskundigheid is nodig in het knooppunt, ook bij de overdracht van kinderen met een ondersteuningsbehoefte naar het primair onderwijs. Als de JGZ geen uren heeft voor de voorschoolse voorzieningen gaan we informatie missen over kinderen en gezinnen en zal er een extra druk komen te liggen op andere partners. Voor Heerlen gaat het dan om JENS.

- *Aanpak ziekteverzuim 18- op het mbo*

De aanpak ziekteverzuim MBO gaat over de implementatie en uitvoering van M@ZL, de deelname in het knooppunt MBO en aanpak gezonde leefstijl voor studenten van 16-23 jaar. Als de taak voor 18- niet opgenomen wordt, kan de GGD niet de benodigde formatie inzetten om het ziekteverzuim terug te dringen of vanwege ziekte thuiszittende studenten terug te leiden naar school. Dit kan leiden tot schooluitval. De aanpak 18+ wordt bekostigd uit het programma *Voortijdig schoolverlaten* en door de Provincie. Laatstgenoemde subsidie kan onder druk komen te staan als de GGD niet de afgesproken inzet levert voor 18-.

Heerlen zal i.i.g. voor deze aanpakken onderzoeken of deze alsnog tijdig (sub)regionaal kunnen worden ingekocht (dan wel lokaal). Over de vervolgstappen zullen steeds opnieuw besluiten moeten worden genomen (via de jaarlijkse begrotingscyclus of tussentijdse begrotingswijzigingen).

Met het vaststellen van de begroting 2022 wordt géén besluit genomen voor de budgetten voor de jaren erna.

Tegenargumenten en risico's

1.2. De ontwikkeling die is gericht op een JGZ van de toekomst kent een meerjarig traject.

De opgave is inhoudelijk en financieel van een dusdanige omvang, dat een fasering nodig is gedurende de jaren 2022 t/m 2025 met incidentele en structurele kosten. In de begroting 2022 is de eerste stap opgenomen. De totale financiële implicatie is opgebouwd vanuit de vier onderdelen:

1. Autonome ontwikkelingen (reguliere indexaties en opname prenatale huisbezoeken als wettelijke taak);
2. Effecten bij een gelijkblijvend dienstverleningspakket;
3. De transformatie naar een eigentijdse professionele organisatie; en
4. De financiële consequenties van de borging van de interventies *Voorzorg en Stevig Ouderschap*.

In totaliteit wordt een extra bijdrage in de begroting 2022 gevraagd van € 2.022.500 voor Zuid-Limburg, waarvan € 500.000 incidenteel. De optelsom van alle onderdelen laat in de meerjarenraming van de GGD een totale financiële impact zien van € 2.710.000 in 2023, € 2.935.000 in 2024 en € 2.650.000 structureel in 2025.

Deze koers en ambities worden uitgewerkt in concrete dienstverlening, activiteiten en interventies en de daarvoor benodigde financiële middelen voor de komende jaren. Wij realiseren ons, dat de doelen die wij voor ogen hebben vragen om extra investeringen en inspanningen. In onze meerjarenbegroting zullen wij daarom rekening houden met de financiële impact de komende jaren voor zover deze nu is voorzien.

In de loop van 2021 volgt meer duidelijkheid over de vervolgstappen en de consequenties voor onze meerjarenbegroting. Zie het bestuurlijk document "JGZ in Zuid-Limburg, de toekomst start vandaag", paragraaf 7.2 voor een totaaloverzicht.

Kosten en dekking
De GGD stelt jaarlijks een zo realistisch mogelijke begroting op met daarin de baten en lasten voor het komend kalenderjaar. De algemene uitgangspunten bij de GGD voor de begroting zijn in de Gemeenschappelijke Regeling of besluiten van het Algemeen Bestuur vastgelegd.

De kosten voor 2022 bedragen € 5.210.291 en deze komen ten laste van de kostenplaats 60710000.443300, Collectieve preventie GGD.

Begroot	€	4.832.326
Geboekt tot voorstel	€	0
Verplichtingen	€	0
Saldo	€	4.832.326
Voorstel	€	5.210.291
Eindsaldo	€	377.965
Reserveringen	€	0

In de begroting hebben we reeds rekening gehouden met indexering voor verbonden partijen, voor de GGD een bedrag van € 73.484. Daarmee resteert er nog een tekort van € 304.481. Dit financiële effect nemen we mee in de het proces van de begroting 2022.

De toename van de kosten houden verband:
- De doorwerking van jaarlijkse indexeringen en bekostiging van het *Programmabureau Trendbreuk*;
- De invoering wettelijke taak prenataal huisbezoek;
- De transformatie naar een eigentijdse professionele JGZ;
- Borging trendbreuk-interventies *Voorzorg* en *Stevig ouderschap*.

Communicatie
De zienswijze van de gemeenteraad wordt schriftelijk gecommuniceerd aan de GGD.

Evaluatie
Er wordt regelmatig bestuurlijk overleg gevoerd tussen gemeenten en GGD over de voortgang.

Planning, procedure en uitvoering
Het Algemeen Bestuur van de GGD bespreekt op 2 juli aanstaande de zienswijzen van de gemeenten ten aanzien van de begroting 2022. Daaropvolgend zal het bestuur overgaan tot besluitvorming.

Bijlagen
- Aanbiedingsbrief begroting 2022
- Begroting 2022 ter zienswijze
- Jaaroverzicht 2020 (ter kennisname aangeboden via link naar jaaroverzicht: https://ggdzl-jaaroverzicht.nl)
- Document 'Jeugdgezondheidszorg in Zuid-Limburg, de toekomst start vandaag' inclusief bijlagen.

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de gemeentesecretaris a.i.	de burgemeester,
L. Schouterden	drs. R. Wever

Dit voorstel is digitaal ondertekend en is daarom niet voorzien van handtekeningen.

Heerlen

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 mei 2021 registratienummer BWV-21001133;

gezien het advies van de raadscommissie;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier, de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer drs. R. Wever